

Ili GMO ili glad!?

Autor Administrator

Kršæanska inicijativa »Pro scientia«

Glas koncila

Promocija genetski modificiranih proizvoda

Ili GMO ili glad!?

Promocija genetski modificiranih proizvoda popraæena je euforijom, znanstvenim trijumfalizmom i mitologijom. Jedan od uèestalih mitova, koji se koristi u svrhu uvjeravanja javnosti da bez otpora prihvati izume GM-tehnologije, jest onaj kojim se obeæava efikasna prehrana gladnih i siromašnih. Konaèno rješenje gladi koje se svijetu nudi u obliku metode rekombinantne DNK nalikuje na mantru koju redovito koriste glasnogovornici agrobiotehnoloških kompanija, ali i mnogi znanstvenici koji su svoju karijeru potrošili na »razbijanje genetskog zida«.

»Zlatna riža«

»Zlatna riža« je najpoznatiji pokušaj da se uporabom biotehnoloških patenata pomogne siromašnima, posebice djeci kojoj zbog hipovitaminoze A prijete poremeæaj vida i sljepoæa. No, genetski modificirana »zlatna riža« jošnigdje nije zasijana, a veæ je izazvala podjele i znanstvene sukobe. Dok su zagovornici GM-tehnologije, na èelu s Ingom Potrykusom, »ocem zlatne riže«, uvjereni da je riža obogaæena beta-karotenom spasonosno sredstvo za milijune

djece, skeptici smatraju da se radi samo o »krokodilskim suzama«, odnosno o emocionalnoj ucjeni biotehničkih kompanija koje koriste tuđu nesreću za promociju vlastitih proizvoda. Konačno, skeptici, s dobrim razlogom, smatraju da je ideja »zlatne riže« loše dizajnirani i tehnički neizvediv projekt. Problem nedostatka vitamina A kod djece mnogo je lakše, jednostavnije i jeftinije riješiti raznolikom prehranom (slatki krumpir, lisnato zeleno povrće, voće), nego upitnim projektom »zlatne riže« koji je skup (istraživanja su potrošila stotine milijuna dolara) i opterećen složenim vlasničkim odnosima (70-ak patenata vezano je uz taj izum). »Zlatna riža« zaista nalikuje na podvalu, odnosno »trojanskog konja« kojim se želi osvojiti tržište i pridobiti naklonost javnosti koja pruža otpor prema biotehničkim proizvodima. Humanitarni karakter »zlatne riže« trebao bi »omekšati srca« budućih potrošača.

Žedni na izvoru

»Ili GMO ili glad« nametnuta je alternativa kojom se stvara dojam da ljudi u svijetu gladuju jer »protivnici napretka« ne žele GM-proizvode u poljoprivredi. Međutim, ljudi nisu gladni jer nema »zlatne riže«, već stoga i to nemaju novaca za hranu. Glad u svijetu je politički problem, a ne znanstveni ili tehnološki. Stoga i David King, znanstveni savjetnik Britanske vlade, prepoznaje (usprkos njegovu odobravanju GM-tehnologije) da se »glad u svijetu ne može riješiti znanstvenim, već političkim metodama«. Mnoge su zemlje u dužničkom ropstvu pa proizvode hranu za izvoz kako bi otplatile kamate, a ne da bi nahranile vlastito stanovništvo. U Argentini, svjetskoj žitnici, svakoga dana umire pedesetero djece od gladi. Usprkos tomu je ta zemlja, nakon Sjedinjenih Država, najveći proizvođač i izvoznik GM-usjeva (11 milijuna hektara genetski modificirane soje!). U Indiji se izvoz hrane već godinama (od 1991. godine) povećava po stopi od 10 posto godišnje. Tako je g. 1994. izvoz hrane iznosio 630 milijuna dolara, a samo tri godine kasnije više od 1.600 milijuna dolara. Usprkos »zelenoj revoluciji« i »blagodatima« GM-tehnologija, oko 320 milijuna Indijaca svakodnevno gladuje.

»Mogu li GM-usjevi pomoći u prehrani svjetskog stanovništva?« - to je nametnuto pitanje koje marketinški odgovara agrobiotehničkoj industriji. Tim se pitanjem zamagljuje stvarna opasnost globalnog monopola nad sjemenom i hranom. Četiri kompanije (Monsanto, Syngenta, Bayer i Aventis) kontroliraju istraživanje i razvoj GM-usjeva, posjeduju više od 80 posto svih patenata kojima diktiraju uvjete proizvodnje i prometa hranom. Te su kompanije odgovorne prema zahtjevima i očekivanjima svojih dioničara, kojima siromaštvo stanovništva nije privlačno tržište. Vrlo je vjerojatno da bi globalna implementacija GM-usjeva povećala broj siromašnih i gladnih.

»Oèi imaju, a ne vide«

Prema istraživanjima provedenima u Velikoj Britaniji, oko 27 posto kupljene hrane u domaćinstvima baca se u smeće. U Europi i Sjedinjenim Državama gomilaju se goleme zalihe i tržišni viškovi hrane; u okolnostima obilja, ljudi su pohlepni i razbacuju se; ukupan broj pretelih osoba »nadmašio« je broj ljudi koji gladuju. Prema najnovijim procjenama, pothranjenih osoba ima oko 850 milijuna, dok je broj osoba s prekomjernom težinom već od jedne milijarde... Kad u takvoj situaciji ideju o spašavanju gladnih GM-proizvodima promiču glasnogovornici kompanija, to je onda tek očekivani marketing. No kad ideju o patentiranom »spasu siromašnog stanovništva« zastupaju znanstvenici, to onda

otkriva njihov laboratorijski autizam. Takvo »sljepilo« (Oèi imaju, a ne vide - Ps 115, 5; Ps 135, 16) otkriva asocijalnu verziju znanstvenika bez dodira sa stvarnošæu.